

dr Dragan Stojmenović, redovni profesor
Šef katedre za glumu Akademije umetnosti u Novom Sadu

PREDGOVOR

Vrednost knjige koja je pred Vama je višestruka jer predstavlja pionirski poduhvat kako definisanja, tako i analitičkog razjašnjavanja umetnosti scenske borbe. Po prvi put na srpskom jeziku dramski profesionalci i svi zaljubljenici u scensku umetnost imaju jedinstvenu priliku da budu deo uzbudljivog sveta mizanscenskih veština i prostorne harmonije tela. Umetnost scenske borbe neposredno je vezana za pozorište, film, igru i operu ali je susrećemo, kako autor zapaža, i u specifičnim oblicima izvođačkih disciplina poput pantomime, bodi-arta, performansa kao i najrazličitijih formi postmoderne konceptualne umetnosti.

Umetnost scenske borbe je neposredno u sadejstvu sa umetnostima glume, režije, dramaturgije i koreografije, ali posredno i sa umetnostima dizajna zvuka, svetla, scenografije i kostimografije jer svi oni delom utiču na karakter i stil inscenacije scenske borbe. Glumac u svoje borbene radnje unosi poseban biomehaničko-emocionalni sloj koji je utkan u scensku situaciju. U umetnosti scenske borbe uvek je prisutna scenska borba, ali, kako autor iskustveno zaključuje, nije svaka scenska borba umetnost. Scenska borba, pre svega je kooperativna umetnost.

Borilačka veština koja je izabrana za bazni model umetnosti scenske borbe, i na kojoj je težište izlaganja je – tehnika mačevanja. Mačevalačke parade i kretnje su vrlo bliske čovekovoj kognitivnoj orijentaciji u prostoru. Svaka vrsta odbrane ili napada, kao motivisanog pokreta u prirodi, otkriva određene karakteristične osobine čiji je koren u univerzalnim odbrambenim osobinama pokreta. Borilačko umeće definiše napad kao kopiju odbrane. Simultane radnje napada i odbrane u sebi nose komunikativni odnos pa se umetnost mačevanja, kako to autor obrazlaže, naziva i „dijalog sečivima”. Najrazličitije bodno-sekuće-udaračke tehnike kao i hvatovi, poluge, bacanja i udarci različitih telesnih ekstremiteta koji se koriste za razoružavanje ili neutralisanje protivnika u borbi mačevima mogu se posmatrati iz ugla univerzalne skale pokreta u svim vrstama i stilovima borilačkih veština. Važno je da priređivač knjige naglašava da u mnogim formama scenske umetnosti improvizacija može biti prihvaćena, pa i poželjna, dok je u profesionalnoj scenskoj borbi uglavnom neprihvatljiva. Autor sagledava određene limite usklađene sa zahtevima bezbednosti koji su definisani univerzalnim zakonitostima neophodnog poštovanja određenih mera i pravila zaštite tokom izvođenja scenske borbe, a koji se odnose, kako na dramske protagoniste, tako i na publiku.

Ova publikacija, međutim, ne donosi samo znalačko tumačenje materije nego i promišljanje autora o umetnosti i životu koji stvara umetnost. Autor eklektičkom literaturom uvodi kaleidoskopski niz umetnika i teoretičara preispitujući važne odnose na generalnoj relaciji čoveka i umetnosti. U knjizi se otkriva da umetnost scenske borbe nije imitacija prave borbe jer prava i scenska borba se suštinski razlikuje po svemu onom po čemu se razlikuje i sve umetničko od neumetničkog.

Može se zaključiti da svi umetnički pravci, što ne zaobilazi ni umetnost scenskih borbi, teže apsolutnoj umetnosti tj. kreiranju totalnog umetničkog dela. U današnjem postmodernom svetu postistine umetnost scenske borbe, kako autor razrađuje, delimično je dovršen fenomen koji je duboko ukopan u svoj izvorni identitet, a koji arhetipski pripada svim vremenima - dok god scenska borba, ma koliko raznovrsna bila, postoji.

Tumačenje scenskih borbi znači saznavanje, ne samo o tehnici scenske borilačke veštine, već i o umetnosti u najširem smislu, jer „umetnici se rađaju, ali se umetnost uči.” Autor ovog ekskluzivnog izdanja podvlači da umetnost scenske borbe, posredstvom forme dramskog sukoba, svojim delovanjem na najširi auditorijum uvek izražava, ne samo kulturu, nego i vrednosni sistem društva u celini. Cilj ovog izdanja je, ne samo da čitaoca poduči, nego i da ga, poput dejstva istinske umetnosti, katarzično oplemeni.